

Torsås
kommun

Plan för arbetet med barns rättigheter i Torsås kommun

Innehåll

Bakgrund	4
Barnkonventionen.....	5
Barnkonventionens fyra grundprinciper.....	5
Strategi för att stärka barnets rättigheter i Sverige	6
Definitioner och begrepp	7
Syfte	8
Mål.....	9
Åtgärder.....	10
Styrning, ledning och organisation	10
Kunskap och medvetenhet.....	11
Delaktighet och inflytande	11
Information och kommunikation	11

Bakgrund

Den 20 november 1989 antog Förenta nationernas generalförsamling (FN) konventionen om barnets rättigheter det vill säga det dokument som vi vanligtvis kallar barnkonventionen. Dokumentet är en förstärkning av de mänskliga rättigheterna och innehåller bestämmelser som gäller alla barn mellan 0–18 år.

Den 1 januari 2020 blev barnkonventionen lag i Sverige. Det innebär att ett barnrättsperspektiv nu måste finnas med i alla beslut som berör barn och unga. Kommuner och regioner ansvarar för att barnkonventionen implementeras i den egna verksamheten. Barnkonventionen ska förverkligas i samtliga delar av den kommunala förvaltningen och inte enbart i de delar som huvudsakligen riktar sig till barn.

Barnkonventionen

Barnkonventionen slår fast att alla barn har rätt att leva och utvecklas och att barnets bästa alltid ska komma i första hand. Varje barn har rätt att respekteras, att växa upp i trygghet och i frihet från våld och övergrepp. Barn ska ges möjlighet att uttrycka sina åsikter i frågor som berör dem och deras åsikter ska också beaktas. Barn har rätt till utbildning, social trygghet, skälig levnadsstandard, sitt eget språk, kultur och lek och fritid.

Konventionen om barnets rättigheter består av sammanlagt 54 artiklar. Alla delar av barnkonventionen är lika viktiga och tillsammans bildar de en helhet. Fyra artiklar lyfts ibland särskilt fram som huvudprinciper. Det är artiklarna 2, 3, 6 och 12.

Barnkonventionens fyra grundprinciper

- **Artikel 2:** Alla barn har samma rättigheter och lika värde. Ingen får diskrimineras.
- **Artikel 3:** Barnets bästa ska alltid komma i främsta rummet.
- **Artikel 6:** Varje barn har rätt att överleva och att utvecklas.
- **Artikel 12:** Barnet har rätt att göra sin röst hörd i frågor som berör det.

Strategi för att stärka barnets rättigheter i Sverige

Med utgångspunkt ifrån barnkonventionen godkände Sveriges riksdag redan 2010 en strategi för att stärka barnets rättigheter i Sverige. Strategin är fortfarande giltig och består av nio principer som uttrycker grundläggande förutsättningar för hur offentliga aktörer på statlig och kommunal nivå ska säkerställa barnets rättigheter i sina verksamheter.

Strategin säger bland annat att:

- All lagstiftning som rör barn ska utformas i överensstämmelse med barnkonventionen.
- Barnets fysiska och psykiska integritet ska respekteras i alla sammanhang.
- Barn ska ges förutsättningar att uttrycka sina åsikter i frågor som rör dem.
- Barn ska få kunskap om sina rättigheter och vad det innebär i praktiken.
- Föräldrar ska få kunskap om barnets rättigheter och erbjudas stöd i sitt föräldraskap.
- Beslutsfattare och relevanta yrkesgrupper ska ha kunskap om barnets rättigheter och omsätta denna kunskap i berörda verksamheter.
- Aktörer inom olika verksamheter som rör barn ska stärka barnets rättigheter genom samverkan.
- Aktuell kunskap om barns levnadsvillkor ska ligga till grund för beslut och prioriteringar som rör barn.
- Beslut och åtgärder som rör barn ska följas upp och utvärderas utifrån ett barnrättsperspektiv.

“Barn ska ges förutsättningar att uttrycka sina åsikter i frågor som rör dem.”

Definitioner och begrepp

Barn

Med barn menas flickor, pojkar samt personer med könsöverskridande identitet eller uttryck mellan 0–18 år.

Barnets perspektiv

Barnets perspektiv är det enskilda barnets egen berättelse, tolkning och uppfattning av sin situation. För att få reda på barnets perspektiv måste man prata med barnet och det ska göras utifrån dess ålder och mognad. Vuxna är skyldiga att ta hänsyn till barnets perspektiv enligt artikel 12 i Barnkonventionen.

Barnperspektiv

Barnperspektiv innebär att en vuxen utifrån sina kunskaper och erfarenheter försöker sätta sig in i barnets situation för att själv bedöma vad som är bäst för barnet. Vuxna som arbetar med barn har en särskild barnkompetens som blir en del av deras barnperspektiv. Förståelsen av barn kan komma genom att fråga barnet, via utbildning och forskning eller genom erfarenheter av att arbeta nära barn.

Barnrättsperspektiv

Ett barnrättsperspektiv innebär att både den enskilda medarbetaren och hela verksamheten arbetar utifrån rättigheterna i Barnkonventionen, det vill säga att prövningar eller bedömningar av barnets bästa görs i alla arbets- och beslutsprocesser som rör barn.

Prövning av barnets bästa

Prövning av barnets bästa kan göras på olika nivåer och är ett underlag för beslut som fattas i frågor som direkt eller indirekt rör barn. En sådan prövning eller bedömning visar vad som är barnets bästa i en viss fråga och vid beslutet, prioriteringen, ska barnets rättigheter och intressen väga tungt.

Barnkonsekvensanalys

Barnkonsekvensanalys som ofta förkortas BKA är en fördjupad metod för att bedöma barnets bästa som används när det finns flera eller mycket olika intressen som står emot varandra i en fråga.

Syfte

Syftet med denna plan är att utifrån FN:s barnkonvention ta fram ett arbetssätt för hur politiker, chefer och medarbetare i Torsås kommuns samtliga verksamheter ska arbeta utifrån ett barnrättsperspektiv.

Planen ska skapa en struktur för ett långsiktigt och systematiskt barnrättsarbete i Torsås som i stort handlar om att förbättra barn och ungas uppväxtvillkor. Det handlar om att stärka barns och ungas rättigheter och öka deras delaktighet och inflytande i frågor som rör dem.

Mål

Denna plan för arbetet med barns rättigheter ska resultera i att Torsås kommun uppnår följande:

- Vi har strukturer för att säkerställa att barns rätt tillgodoses i beslut som fattas på alla nivåer i den kommunala förvaltningen.
- Det finns en medvetenhet hos ledning och styrning kring barns situation och uppväxtvillkor i Torsås kommun.
- Alla politiker, chefer och medarbetare har kunskap om barnkonventionen.
- Barns röst kommer till tals i frågor som berör dem.
- Barnkonventionen och dess innebörd är känd hos barn, vårdnadshavare och allmänhet.

Åtgärder

Styrning, ledning och organisation

Det behövs tydliga strukturer kring barnrättsarbetet för att säkerställa att arbetet bedrivs långsiktigt. Genom att exempelvis införa bedömningar av barnets bästa i beslut av övergripande karaktär tränas såväl politiker som tjänstepersoner i att bedöma åtgärder ur ett barnrättsligt perspektiv. Att lyfta och använda data kring barns och ungdomars livssituation, är en viktig förutsättning för att upptäcka ojämlikheter och undvika diskriminering i förverkligandet av rättigheterna.

- För att stärka barns rättigheter och beakta dem i styrdokument och utredningar på övergripande kommun och förvaltningsnivå ska prövningar av barnets bästa göras.
- I tjänsteskrivelser ska det tydligt dokumenteras att barnrättsperspektivet har beaktats och hur det har skett.
- Verksamheternas barnrättsarbete ska redovisas och följas upp årligen.
- Utgå ifrån statistik om barns villkor och förutsättningar som underlag för beslut som påverkar barn.
- Den statistik som tas fram ska, så långt det är möjligt, vara könsuppdelad för att bidra till jämlik bedömning eller myndighetsutövning.
- Tydliggöra att det finns rutiner för hur anmälan till socialtjänsten ska göras vid misstanke om att ett barn far illa och att rutinen är känd i hela organisationen.

“Att lyfta och använda data kring barns och ungdomars livssituation, är en viktig förutsättning för att upptäcka ojämlikheter och undvika diskriminering i förverkligandet av rättigheterna.”

Kunskap och medvetenhet

Kunskap är en förutsättning för att omsätta barns rättigheter i praktiken. Den kommunala förvaltningens olika verksamheter har olika nivåer av kunskap om barnkonventionen. Behov finns av en grundläggande kunskapshöjning – basutbildning, för såväl politiker, chefer och medarbetare. Därtill finns i olika verksamheter behov av anpassad utbildning och kompetensutveckling. Basutbildningen bör vara uppbyggd så att alla på ett enkelt och effektivt sätt kan tillgodogöra sig kunskapen, och så att nya politiker, chefer och medarbetare kan ta del av informationen vid en introduktion.

- Skapa en basutbildning som kan användas kontinuerligt. Utbildningen ska omfatta barnkonventionen, barnrätt och bemötande. Basutbildningen ska vara en del av Torsås kommuns allmänna introduktionsutbildning.
- Alla politiker, chefer och medarbetare i den kommunala förvaltningen ska genomgå basutbildningen.
- Varje nämnd ska se till att särskilda yrkesgrupper eller enskilda medarbetare ges fördjupad utbildning inom barnrätt där specialiserad kompetens inom barnrättsområdet är befogad.

Delaktighet och inflytande

Det finns idag olika strukturer för hur barn och unga kan utöva inflytande genom exempelvis ungdomsråd, elevråd och enkäter. Hur barns röster kommer till tals varierar i verksamheterna. Det är inte alltid att barnets röst får komma till uttryck i frågor, projekt eller utredningar som berör barn. I många fall kan det bero på att det kan vara resurskrävande och få med sig barn och ungas synpunkter.

- Synliggöra och utveckla hur vi på ett systematiskt sätt kan och ska ta vara på barnets röst i frågor som berör dem.

Information och kommunikation

Kommunen har skyldighet att informera på ett sätt som förstås av barn och unga. I de fall då barn och unga är en av målgrupperna bör språk och utformning anpassas, vilket inte alltid görs idag. Här kan stöd behövas ifrån kommunikatör.

- Kontrollera att information som ges till barn och unga är tillgänglighetsanpassad.
- Se till att vårdnadshavare informeras om barns rättigheter enligt barnkonventionen.
- Synliggör barnkonventionens intentioner via kommunens informationskanaler.

Torsås
kommun

Box 503, 385 25 Torsås
Telefon: 0486-331 00, fax: 0486-331 05
E-post: info@torsas.se, hemsida: www.torsas.se

Producerad av Torsås kommun under våren 2022.
Grafisk formgivning: Webb&Form. Foto: Adobe Stock, Visittorsas.se

Vill du veta mer eller beställa fler exemplar av Torsås kommuns plan för arbetet med barns rättigheter,
kontakta kommunledningsförvaltningen, telefon 0486-331 00 eller hämta den som pdf-fil på hemsidan www.torsas.se.

